

Висше училище по застраховане и финанси – дискуссионен форум

НОВА СЪПКА КЪМ УСПЕШНИЯ ДИАЛОГ МЕЖДУ ОБРАЗОВАНИЕТО И БИЗНЕСА

На 22 март 2007 г. във Висшето училище по застраховане и финанси се проведе работна среща на тема „Образование и бизнес: стъпки към успешния диалог“. Бяха представени окончателните резултати от проведеното анкетно проучване сред работодателите в България, свързано с квалификационната рамка в европейското пространство за висше образование. Проучването е осъществено от работна група към Съвета на ректорите с подкрепата на Фондация „Отворено общество“.

По време на работната среща бяха дискутирани конкретни предложения, свързани с партньорството между образованието и бизнеса, както и някои добри практики от вече създадени квалификационни рамки на висшето образование.

Обръщение към участниците в работната среща направи доц. д-р Георги Николов, ректор на ВУЗФ. От името на екипа, провел проучването, резултатите представи Ирина Радевска. Темата бе презентирана и от Гергана Раковска - изпълнителен директор на Фондация на бизнеса за образованието (нейният доклад бе озаглавен „Връзката между образованието и бизнеса: необходимо зло или осъзнато партньорство“), Агряна Костадинова - национален координатор по програма „Еразъм“ („Ролята на работодателите при формирането и прилагането на националната квалификационна рамка“), и проф. Мирослав Дачев - член на настоятелството на ВУЗФ, който бе и модератор на срещата („Образование и бизнес: стъпки към успешния диалог“).

Форумът бе продължение на проведената от Съвета на ректорите в България през месец февруари т. г. работна среща на тема „Рамка на квалификациите в европейското пространство за висше образование“.

Инициативата на ВУЗФ е част от провежданата академична стратегия на „отворени врати“. ВУЗФ е първото висше учебно заведение след приемането на България в ЕС, което работи пряко за внедряването и развитието на конкретни положителни практики, насочени към осъществяването и изграждането на успешен диалог между образованието и бизнеса.

ВУЗФ е открито с решение на Народното събрание през 2002 г. и е в процес на сертифициране спрямо изискванията на международния стандарт ISO 9001:2000.

В приветственото си слово при откриването доц. Николов подчерта доброто взаимодействие на ВУЗФ с бизнеса и усилията, които неговото ръководство полага тези връзки да се развият още по-успешно и да придобият характер на непрекъснато сътрудничество. Президентът и председател на настоятелството на ВУЗФ доц. д-р Григорий Вазов подкрепи думите на ректора с конкретни примери на сътрудничество с големи банки и застрахователни компании, които спонсорират училището и отпускат стипендии за студенти.

Ирина Радевска представи резултатите от гореспоменатото проучване (поместваме резюме от доклада й), проведено сред български работодатели. Тя изтъкна, че от години се говори за връзката между бизнеса и образованието, като с ирония отбеляза, че те все си определят срещи, но се разминават или в мястото, или в часа. Тя нарече квалификационната рамка във висшето образование като опит да се намери верният път. Според европейските изисквания до 2009-2010 г. страните членки на ЕС трябва да изработят свои национални квалификационни рамки и че това ще бъде важна тема за Европа през следващите десетина години.

Такава рамка България трябва да приеме до края на тази година. За да се изработи адекватно, са необходими уси-

лията не само на бизнеса и на университетските кръгове, но и на държавата в лицето на МОН, за да бъде създадена обща работна група от всички заинтересовани среди, която да изработи националната рамка.

Отношение по повдигнатите въпроси постави представителят на бизнеса Григор Димитров - изпълнителен директор от началото на годината на „Ти Би Ай - Здравно осигуряване“ АД. Той обобщил представата на работодателите към кандидатите за работа. В много от случаите явяващият се на интервю не умеел да се представи добре и да убеди евентуалния си работодател, че е „неговият човек“. Работодателите се интересуват най-вече от това кой е обучавал студентите, от техните степени (с оглед на заплащането) и т. н. Г-н Димитров подчерта, че работодателите хвърлят много средства и усилия, за да дообучат своите кадри, което означава, че в образованието все още има пропуски. Той даде примери за фалшиво издадени дипломи, с които неуми хора си търсят работа. Във всички случаи сме обречени на провал, ако нямаме подготвени кадри, заключи г-н Димитров.

Според проф. Дачев диалогът трябва да бъде непрекъснат, а и самите работодатели трябва да се включат в процеса на създаването на образователните програми. Студентите трябва да учат онова, което ще им трябва в

работата, а не да учат изобщо нещо. Защото от голяма важност е да е ясно колко и какви трябва да бъдат необходимите компетенции на обучаваните.

Доц. Вазов заяви, че това противоречие е старо и е съществувало още в Римската

империя. Той дори предположи, че то ще продължава да се задълбочава. Никога образованието няма да е в състояние да задоволи напълно разнообразните изисквания на бизне-

са, защото има различни корпоративни критерии. Съществува и такъв феномен: определен работодател финансира

квалификацията на свои кадри, а по-късно те го напускат, намирайки другаде по-добро заплащане, което може да го демотивира да го прави. Според доц. Вазов едно от възможните решения е самите представители на бизнеса да бъдат и преподаватели, а самият бизнес трябва задължително да провежда допълнително обучение на кадрите.

Софка Младенова - собственик на частен колеж, каза, че липсва единна методика, която да отчита степенята на връзката между професионалната подготовка и бъдещата реализация на обучаващите се.

Проф. Методи Христов, преподавател във ВУЗФ,

заяви, че не вижда основания за оптимизъм, но и че от всички зависи каква ще бъде картината в бъдеще. Висшето училище се опитва да внесе промени в подготовката на студентите, но още не може да се говори, че съществува избистрена позиция относно учебното съдържание. Проф. Христов подкрепи идеята работодателите да се включат в подготовката на програмите. Но бизнесът не бива да очаква напълно готови кадри. Висшите училища са институции, които дават фундаментални знания. Те биха могли да се очистят от излишния баласт и да го заместят с повече практическа насоченост и занимания. Материята в реалната практика е динамична, променя се бързо. (Следва)

СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ
Снимки ГЕОРГИ ДЕРМЕНДЖИЕВ

Ирина Радевска, генерален секретар на Съвета на ректорите на висшите училища в България

РАМКА НА КВАЛИФИКАЦИИТЕ ВЪВ ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ

● Европейска концепция и задължения на страните членки на ЕС

При съществуващата рамка за средното професионално образование всяка степен на квалификация е обвързана с ясно описани изисквания към резултатите за всяко квалификационно равнище, като например за Четвърта степен професионална квалификация се изискват по Закона за професионалното образование и обучение „компетенции за упражняване на професии, включващи широк кръг дейности с комплексен характер, извършвани при изменящи се условия, както и поемане на управленски отговорности за работата на други лица и за разпределяне на ресурси.“ За висшето образование такива общоприети договорености, отделящи типово една степен на квалификация от друга, липсват напълно. Известна е само посоката на

повишаване на степените, но без никаква представа за работодателите и обществено какво повече следва да очакват от една по-висока степен. С много малки изключения на няколко европейски държави - Дания, Великобритания (2), Ирландия - във всички европейски страни има липса на прозрачна концепция за „височина на следващото стъпало“.

В процеса на трансформиране на европейската система през 90-те години от едностепенна (както в България до 1995 беше позната единствено степен „висше образование“) в степенна¹ се оказа, че идеята за степени в почти всички случаи остава неразбрана и неприета от работодателите. Те бяха принудени съвсем „на тъмно“ да приемат идеята, че четиригодишният² бакалавър с нищо

не е по-слабо квалифициран чрез системата, която доскоро е обучавала същите специалисти пет години. Работодателите трябваше да се справят сами с комбинации от дипломи - една специалност на степен бакалавър плюс друга на степен магистър - и въпросите на кои, отбелязани в дипломите, предметни знания има основание да се разчита и доколко. От само себе си възникна подходът за преценка „колкото повече - толкова по-добре“, който, както времето показва, далеч не отговаря задължително на истината. Проблемите на работодателите, а заедно с това и на кандидатите за работа бяха едни и същи (и все още са) в цяла Европа. (Следва)

ПРИЛОЖЕНИЕ

Дескрипторите в представената по-долу Европейска рамка предлагат общо изразяване на типовите очаквания за постиженията и способностите, свързани с квалификациите, при приключването на всеки образователен цикъл. Те не са предназначени да бъдат предписателни и да бъдат следвани без

изменения; не представят прага на минимални изисквания и не са изчерпателни; подобни или еквивалентни характеристики могат да бъдат добавяни или замествани. Дескрипторите се стремят да идентифицират същността на цялата квалификация.

	Резултати	ECTS кредити
Кратък цикъл квалификации (във или свързани с първия цикъл)	<p>Квалификации, които обозначават завършването на кратък цикъл на висшето образование (във или свързани с първия), се издават на студенти, които:</p> <ul style="list-style-type: none"> са показали знание и разбиране в научна област, надграждаща средното общо образование³ и е като цяло на равнище, обезпечено от учебни материали за напреднали; такова знание осигурява възможност за практикуване на дейност или професия, лично развитие и по-нататъшно обучение за завършване на първи цикъл; могат да прилагат знанията и разбирането си в практически контекст; имат способност да подбират и използват данни за формулиране на отговори на добре дефинирани конкретни и абстрактни проблеми; могат да комуникират по теми от разбиранятия, уменията и дейностите си с наблюдатели, ръководители и клиенти; имат умения за предприемане на по-нататъшно обучение с известна степен на самостоятелност. 	Приблизително 120 ECTS кредита ⁴

1 Почти всички европейски страни, с малки и частични изключения като Великобритания напр., следваха едностепенна структура на обучение до началото на реформата, наречена Болонска, която започна през 1999 година и обвърза структурни и качествени промени в цяла Европа. Преминването към степенна структура в някои държави завърши окончателно едва през 2002/2003 година.
2 В някои европейски страни с продължителност три години на обучение.
3 Средното общо образование включва и професионално образование с достатъчно общообразователно съдържание.
4 Най-общо казано 1 кредит се равнява на образователните резултати от 15 часа присъствено обучение.